

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๓/๒๕๕๑

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่

ประเด็นที่สอง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง จึงต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี การจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองนั้น มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) กำหนดให้ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ออกประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ กำหนดวิธีการรายงานไว้แล้ว พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า แม้พรรคผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่งให้ผู้ร้องก็จริง แต่จากการตรวจสอบพบว่า

รายงานดังกล่าวไม่ได้จัดทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) และไม่ถูกต้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองที่กล่าวข้างต้น ผู้ร้องอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง แจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ อย่างไรก็ตาม เมื่อพ้นวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ไปแล้ว ผู้ถูกร้องก็มิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แต่อย่างไร

ผู้ถูกร้องมีหนังสือซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแจ้งว่า พรรคผู้ถูกร้องมีสมาชิก จำนวน ๑๐๗ คน และยังมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ไม่อาจจัดประชุมใหญ่เพื่อพิจารณารายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ จึงได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองดังที่ได้ส่งมาให้ผู้ร้อง ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะกระทำผิดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ในประเด็นนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง จึงต้องมีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องวิธีการรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้นี้ จักต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด (strict liability) การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามย่อมได้รับผลตามที่กฎหมายบัญญัติ อนึ่ง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับ ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งทุกพรรคการเมือง รวมถึงพรรคผู้ถูกร้องให้ทำความเข้าใจและถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเคร่งครัด ซึ่งผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงมีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาทำความเข้าใจและดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการดังกล่าว แม้ผู้ร้องจะให้เวลาอีก ๔ เดือนก็ตาม

ส่วนข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่า ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มีมติให้เลิกพรรคผู้ถูกร้องตามข้อบังคับพรรคอธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๕๗ นั้น มติเลิกพรรคผู้ถูกร้องมีขึ้นภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสองไปแล้ว โดยในขณะที่ผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว ก็มีสถานะเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ อยู่ มติเลิกพรรคผู้ถูกร้องไม่อาจลบล้างการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ การตั้งเลิกพรรคการเมืองด้วยเหตุที่พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองเป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงรับฟังไม่ได้

จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องมีได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองอีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัตินี้ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องปฏิบัติตาม โดยเคร่งครัด กฎหมายมิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้

ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบ เพราะฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสองแล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร

ของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

จึงวินิจฉัยว่าให้ยุบพรรคอหิปปาไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓

นายเฉลิมพล เอกอรุ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ